

Zoals velen van zijn generatie was Jos Vranckx weggedreven van de Kerk. Ondergedompeld in de jongeren-cultuur van de jaren 1960, zocht hij nieuwe ervaringen. Maar als journalist van *Gazet van Antwerpen*, maakt hij kennis met een andere Kerk. Hij komt onder de indruk van bruisende vernieuwingsbewegingen en het ongedwongen geloof van jongeren. Hij vindt zelfs de weg terug naar zijn parochie.

Toon Osaer

JOS VRANCKX

'Echte vernieuwing kan slechts uit de traditie komen'

ALS JONGE snaak was Vranckx al gebeten door de microbe. Amper dertien, debuteerde hij in het lokale nieuwsblad van Geel. Toch studeerde hij geen journalistiek. Het werd de Sociale Hogeschool van Leuven, met cultureel werk als afstudeer-richting. We zijn intussen midden jaren 1960, een turbulente periode dient zich aan. Als cultureel werker in een groot jeugdhuis in Turnhout beleefde hij mei '68 en het gisten van een nieuwe cultuur. „Met mijn katholieke jeugd had ik niet gebroken, ik was er eenvoudig van weggeleden.” Intussen wenkte toch het journalistieke werk. In 1971 begon hij bij *Gazet van Antwerpen*.

- Velen kennen u als religiespecialist. Hoe is dat gelopen?

Na drie jaar stadsredactie stapte ik over naar de afdeling reportage. Ik kreeg er alle ruimte om mijn ding te doen. Ik maakte reportages over alles wat me toen bezighield: new age, spiritualiteit, allerlei psychologische toestanden, ecologie, gezondheid. Thema's die nu actueler zijn dan ooit. Godsdienst was voor de krant in de jaren 1980 nog heel belangrijk en ook nog commercieel interessant. De toenmalige hoofdredacteur, Louis Meerts, had in Rome het Tweede Vaticaans Concilie meegemaakt. Hij hield zich persoonlijk bezig met godsdienst. Daarnaast was er nog een pater, en toen die wegviel, keek men naar mij. Men wist dat ik belangstelling had voor religie, vooral voor alternatieve vormen. De Kerk was voor mij in die tijd afgeschreven. Wel geloofde ik heel sterk in een nieuw soort religie, waarbij mystiek belangrijk was.

- Hoe kwam u de Kerk dan terug op het spoor?

Twee opdrachten voor de krant waren bepalend, om te beginnen het bijwonen van het jongerenconcilie in Taizé. Een heel intense ervaring. Vele duizenden jongeren uit heel Europa, de manier waarop broeder Roger er over het evangelie sprak. Transparant, poëtisch, volstrekt niet dogmatisch of moraliserend. De liefde

van Christus werd er echt tastbaar gemaakt. De stiltemomenten, de rituelen en de sfeer spraken me aan. Gastvrij, heel open en toch radicaal evangelisch. Ook het oecumenische, het zoeken naar wat mensen verbindt. Er ging een nieuwe wereld voor me open.

Dat gevoel werd bevestigd toen ik later een reportage moest maken over een Focolarebijeenkomst in Louvain-la-Neuve. Ik vond er vele raakpunten. De nieuwe stijl, absoluut niet klerikaal, het zoeken naar eenheid, veel jonge mensen, een nieuwe cultuur van menselijke relaties en spiritualiteit. Geen overtrokken activisme of focussen op structuurher-

vormingen. Tijd maken voor diepere dingen. Met mijn hele gezin beleefde ik nadien een *Mariapolis*. Ik vond er een frisse Kerk, helemaal niet gecompliceerd.

Vanuit die ervaringen ging ik de Kerk met nieuwe ogen bekijken. De Kerk bleek in staat om toch nog jonge mensen aan te trekken. Ik besepte dat echte vernieuwing slechts kan komen uit de traditie, niet door haar te verwerpen.

- Meteen was uw belangstelling gewekt?

Inderdaad. Ik kreeg toen ook de kans om de Wereldjongerendagen te volgen, te beginnen met die van Santiago de Compostella in

1989. Samen met mijn gezin trok ik, met de caravan, mee in het voetspoor van de jongeren. Op die manier leerde ik ook de verschillende nieuwe bewegingen kennen. En zo groeide langzaam het aanvoelen dat er in de Kerk iets nieuws bezig was. Een zoeken naar eenheid, over de belangengroepen heen. Een nieuwe stijl en cultuur van eenheid in verscheidenheid, met het accent op beleving. Oude tradities en rituelen met een hedendaagse vorm en communicatie.

Ik maakte toen voor de krant over zowat alle nieuwe bewegingen reportages. Daarenboven volgde ik heel wat pausreizen. Dat was toen nog commercieel interessant voor de krant. Dat alles bevestigde mij dat er - ondanks alle problemen - in de Kerk veel meer aan de hand was dan er in beeld kwam. Ik ben de enige journalist in Vlaanderen die dat allemaal heeft kunnen meemaken en van zo dicht opvolgen. Zo werd ik specialist in religieuze berichtgeving.

- Moet je zelf affiniteit hebben met geloof en religie om er te kunnen over schrijven?

Je kunt pas van binnen uit schrijven, als je er een relatie mee hebt. Je kunt een vrouw pas echt goed erkennen, als je ze graag ziet. Dat geldt ook voor kunst en poëzie. Anders blijf je je blindstaren op de buitenkant. Het is een meerwaarde, als je er een relatie mee hebt. Wat niet mag beletten dat je er afstandelijk over kunt schrijven. Dat heb ik overigens altijd gedaan.

- De Kerk voelt zich vaak niet begrepen in de media. Terecht?

Na het pausbezoek van 1985 zakte de belangstelling voor Kerk en religie ineen, een proces dat in de jaren 1990 versnelde. In de media werd de nieuwswaarde van de berichtgeving prioritair. Voorheen was duiding nog belangrijk. En van nature heeft het reguliere religieuze gebeuren weinig nieuwswaarde. Vandaar dat enkel nog problemen en schandalen de media haalden. Geloof en Kerk zijn passé voor de Vlaamse jour-

Wie gegrepen is door Jezus en het evangelie kan veel verdragen

nalisten, een vaststelling die geldt voor alle Vlaamse media.

- Hoe zag u de journalistiek zelf evolueren?

De stijl van journalistiek is enorm geëvolueerd. Tot het midden van de jaren 1980 kon je als journalist nog met overtuiging iets verdedigen. Bijvoorbeeld bij ethische problemen

kon je volop voor een bepaald standpunt opkomen. Dat is nu niet langer het geval. Ook ik heb me moeten aanpassen, je kunt niet anders. Je komt pas geloofwaardig over, als je in je bijdragen ook een stuk kritiek verwerkt. Een groot verschil overigens met de sportjournalistiek, waar je tot en met dweperig mag zijn. Gaat het echter over spirituele thema's of religie, dan moet je kritisch en afstandelijk zijn. En omdat ze er geen voeling mee hebben, kennen de journalisten de Kerk ook niet meer. Ik verwijt niet, het is een cultuurgegeven en daardoor heeft het een zelfversterkend effect. Als men er niet over schrijft of bericht, bestaat het ook niet. Nu meer dan ooit.

- Had uw journalistieke werk invloed op uw eigen geloof?

Onder invloed van die ervaringen ging ik de Kerk als geheel met nieuwe ogen zien, ook mijn eigen parochie. Ik keerde terug naar mijn eigen parochiekerk en engageerde me parochiaal. Ik zing nu nog in het parochiekoor. De ervaring, samen met andere mensen, is zo belangrijk. Die gemeenschapservaring mogen we niet geringschatten.

Men spitst zich momenteel zo toe op individuele religiositeit en persoonlijke beleving, maar de mens is een sociaal wezen. Hij moet zich bevestigd voelen door anderen. Op het geloof heeft dat veel meer impact dan de loutere rationaliteit. Wie gegrepen is door Jezus en het evangelie, kan veel verdragen. Kan ook heel sterke keuzes maken.

Meer lezen? Een uitgebreide versie van dit interview vindt u op www.kerknet.be/vranckx.

© Fotostijn